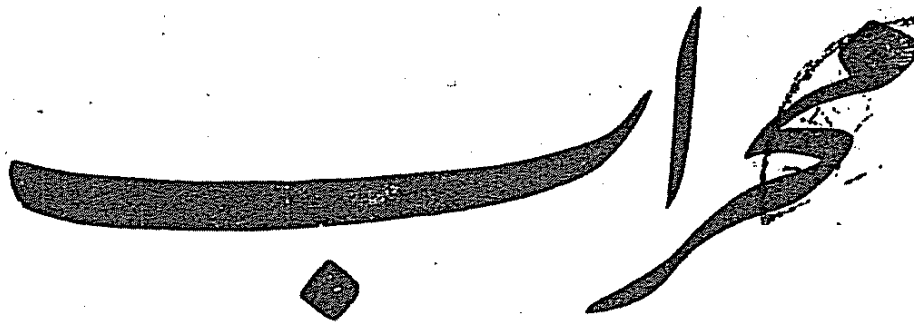

اقتصادی ، اجتماعی ، فلسفی ، تاریخی ، ادبی مجموعه در
شیدیلک اون بش کونده نشر اولونور

مدرجات :

۱۴۹	مدرسه	« مصاحبه »	محمد امین
۱۴۸	نصیر طوسینک (تربیه) تلقیسی	« تربیه وی »	یوسف ضیا
۱۴۶	معدیلک حضورنده	« شعر »	نصیر مازم
۱۴۰	مثل اعلا	« کلامی »	شرف الدین
۱۳۷	ظفرک سری	« ادبی »	محمد صدقی
۱۳۶	سوکیه ، سودایه دائر قطعه لر	« شعر »	شرف ماکرم
۱۳۵	شیخ شهاب الدین مقتول سهروردی	« فلسفی »	یوسف ضیا
۱۵۴	آجیلر	« شعر »	قدیر حسین
۱۵۳	تخمیس	« غزل »	حسن عالی
۱۵۰	دونه لر	« تاریخی »	زاده برویه
۱۵۲	حی بن یقظان	« فلسفی »	رشید

«تصیر طوسینک» تربیه «حقنده کی فکری [۱]»

«چو جوق تربیه سی»

محقق طوسینک تربیه دائر اولان فکری، اخلاق ناصربینک ایکنجی قسمنده تدبیر و سیاست اولاد نامی آئنده کی دوردنجی فصلده مندرجدر . بومن تاریخ تربیه و فلسفه ایله اشتغال ایدنلره مهم بروئیه تشکیل ایتدیکی ایچون هیچ بر مطالعه یورودله دن عیناً ترجمه ایدلمشدر . طوسی ، چو جوق تربیه سی ، دنیایه کلیدیکی آندن اعتباراً تعقیب وهر یاشده تربیه طرزینی صیراسیله کوستره رک دیورکه :

چو جوق دنیایه کلیدیکی زمان ، ابتدا اوکا آبی بر اسم ویرمک لازمدر اگر ناموافق بر اسم ویریلیرسه مدت حیاتنده قلی اوندن ناخوش اولور . صو کرا احمق وخسته قلی

[۱] تصیر طوسی نامیله معروف اولان محمد بن حسن طوسی بدنجی عصرک اکممتاز سیالردن بری در .

امام فخرالدین رازی [۶۰۶] ده وفات ایتدیکی صیرالرده تصیر طوسی اون یاشنده ایدی و رازینک

آفاق صاران شهرته داما کوچک یاشنده مجلوب اولمشدی . طوسی بتون حیاتنده رازی به ایریشمک

واونی تنقید ایتمک حسیله چالیشدی ابن سینانک اشاراتی شرح ایدرکن کاملاً رازی پی رد ایتدیکی

کی رازینک علم کلامده اکمعتبر اثری اولان «محصل» ی ده یاشدن باشه تنقید ایتمشدر . آثار فلسفیه ده

« شارح اشارات » و « ناقد محصل » عنوانلری ایله آکله سنک سبی ده بودر . طوسینک آثار

مشهوره سندن برده « تجرید » نامنده معروف و منقح کلامی برمتنی واردرکه - فاتح دوری علماسندن

علی قوشجی بومن اوزرینه لایموت بر اثر یازمشدر - قیمت علمیه سنک یوکسکلکی کلام کتابلرینده

مشار الیهک « صاحب تجرید » نامیله یاد ایدلمه سینه سبب اولمشدر . یواژده مشارالیه امامت بحیله

خیلی اشتغال ایتمش اولدیغندن شیعی اولدینی حقنده موجود اولان ظن قوتلنمشدر . فی الواقع طوسینک

اشعارنده و کلامی مدافعه لرنده شیعیلک قوقوسی حس ایدیلیورسه ده کندی سنک مستقل الفکر بر فیلسوف

اولدیغنه و شیعه مقلدی اولمقدن چوق یوکسک برستویه ده بولوندیغنه قوتلی دلیللر واردر . هلا کونک

وزیر مشاوری اولدینی زمانلرده بغدادک ضبط وستی اولان خلافت عباسیه به نهایت ویرله سی طوسینک

تشویق ایله اولدینی ظننه مقابل هلا کونک قهستانی ضبط ایتمه سندن اول اسماعیلیه دن علاء الدین محمدک

زماننده محبوس اولدینی ذکر ایدیله بیلیر . مشارالیهک بک چوق آثار نافعه و مهمه سی واردر از جمله

مراغه ده بیوک بر رخصخانه و کتبخانه تأسیس و علم هیئته عائد اولان « ازیاچ ایلخانه » بی وجوده

کتیرمشدرکه کوندرده نشر اولونان « طول و عرض جدوللری » یواژدن آلمشدر . طوسینک خصوصیتلرندن

بری ده او زمانه قدر مثلی یازلایان اخلاق ناصربینده سیاست ، اقتصاد و اخلاق قسملرینی بسط و تمهید

ایتمه سی درکه بوجهت شرق فلسفه سی نقطه نظرندن اهمیت مخصوصه بی حائزدر . وفاتی ۶۷۲ هجری

اولمایان برسوت آنه ترجیح ایتلیدر . زیرا فنا عادتله و بر چوق علتله رسوت ایله قادیندن
چو جغه سرایت ایدر .

زنهار که از برای قرزند ، معلول ولیم دایه نینسند
خونی که بشیر در بدن رفت ، آن دم برود که چان زن رفت

یعنی چو جق ایچون معلول و دوشگون سود آنه انتخاب ایتمکدن صاقینمیلیدر زیرا
رسوت واسطه سیله بدنه کیرن بر خوی آنجق جان نندن چیققدن صو کرا کیدر .
چو جقک امری رهمه سی تمام اولیجه مستعد اولدینی چوروک اخلاق یرلشمه دن اول
تأدیپ و ترکیه اخلاقی ایله مشغول اولمیلیدر زیرا او ، طبیعتک احتیاج و تقصانی دولایسیله
اخلاق ذمیمه دهها زیاده میل ایدر . صو کرا اخلاقی تهذیب خصوصنده طبیعته اقتضا
ایتلیدر ، یعنی چو جقک ینیه سنده ایلمک اول حصوله کلن قوت هانکی قوت ایسه اوکجه آتی
مکملندیرمیلیدر . قوه تمیز آتارندن چو جقده ظهوره کلن ایلمک شی ، حیادز شو حالده
دقت ایتلی چو جق اکر حیاسی غالب و چوق زمالر پاشنی اوکده طوتیور و حیاسزلق
کوسترمیورسه بو ، نجابتیه دلیلدر . ارتق ، وجدانی کوتودن محرز و آتی به مائل اولیورکه
بو تربیه به استعداد حاصل اولدیغه علامتدر . بو بویه اولیجه تربیه سنده داها زیاده اهتمام ،
تأدینه عنایت ایتک لازمدر ، اهان و ترک ایتمه رخصت یوقدر .

تربیه خصوصنده یاییلاجق ایلمک شی ، چو جقنی ، طبیعتنی افساد ایده جک اولان
کیمسه لرله اوطور مقندن و اوکیمسه لرله اوینا مقندن محافظه ایتمکدر . زیرا چو جقک وجدانی
صافدر ، آتی و کوتو اوصافی کندی اقرانندن داها چاقوق آلیر . و اوکا ایلری
(کرامتی - فضائل) سهومه سنی ، مال ایله نسب ایله علاقه دار اولانلری دکل ، بالخاصه
عقل و تمیز ایله دیانت ایله آلد ایدیان فضیلتلری سهومه سنی ینیه ایتلیدر و صو کرا دینی
عاداتلری و وظیفه لری اوکرتلی و بونلره دوام ایتمه ترغیب و بونلردن امتناع ایدنجه
تأدیپ ایتلیدر . چو جقک یاننده پیوکلری ، فضیلتکار اولانلری (اخیاری) مدح
و کوتولری (اشراری) ذم ایتلی و آوندن آتی بر حرکت صادر اولورسه تقدیر ایتلی و کوچک
برقالتلر صدور ایدر سه تقییح ایله قورقوتلی . بیکی ایچمکی ، آتی لباس کیمه یی اونک نظریده
حقیر کوسترملی و وجدانندن بیه جک و ایچه چکلره و سائر لذاته قارشلی اولان حرصی قالدیرملی
و بوکی شیلری باشقه لرینه ویرمکی کوکلرینه خوش کوسترملی ، رنگلی و نقشلی الیسه لر

قادینلره لایق قدر شرف و اصالت صاحبی اولانلر الیسه یه التفات ایتزلر دیملی در . چو جق بوکا آلیشنجیه و قولاغی دولونجه یه قدر بوسوزلره دوام و عادت ایدنجه یه قدر چوق تکرار ایتلی و خاطر لایمیدر . بوفکرلرک ضدینی سویله بئلردن و خصوصیه اقران و همپالردن اوئی اوزاق طوملی و اوئی فنا عادتلردن منع ایتلی در . زیرا چو جق ابتدای نشو و نما سنده بر چوق فنا حرکتلر ایشلر ، اکثر احواله کذب ، حسد ، سرقت ، نیمه و عناد ایدر ، غرور لایره ، حیه یاپار ، کندینی و دیگرلرینی ضرر لاندیر مق ایستر . صو کرا تربیه ایدلرکجه ، یاشی ایلرله دیکجه و تجربه لری آرتدیکجه بونلردن رجوع ایدر شو حاله مربی ، اوئی چو جق قلغنده بونلردن دولای میؤ اخذ ایتلی ، اوقومغه باشلاملی ، کوزل حکایه لر آداب مقبوله افاده ایدن شعرلر اوکا از برلتملی و بو صورتله اوکرنده کاری فکرلر چو جقده یرلشملی در . چو جقه ایلک اوکجه رجزدن شعرلر و یریلر و تدریجاً قصیده یه کچیلر . [۱] امرؤ القیسک و ابو نواسک شعرلری کبی غزل ، عشق و شراب اوزرینه سویله نن اشعار سخیفه دن اوئی احتراز ایتدیرملی و بو کی شعرلری از بر ایتکی ظرافت عد ایدنلره و اونلرک بو شعرلر ایله حساسیت (رقت طبع) اکتساب اولنور دیملرینه التفات ایتمه لیدرلر . زیرا بو شعرلر کنجلی افساد ایدر . [۲] چو جقدن صدور ایدن هرایی خوی ایچون اوکا تقدیر آمیز سوزلر سویله ملی و اکرام ایتلی ، کوتو خوی ایچون ده توبیخ ایتلی درلر فقط کوتولکده اقدام کوستریور دیبه صریح سرزنشلر کوسترمه ملی [۳] و تغافل عطف ایتلی درلرک چو جق اقدام ایتکه اجتماع ایدمه سین . اکر چو جق کندیلکندن قباحتی اورترسه اونلرده اورتولمش عد ایتلی درلر . فقط کیزلیجه او قباحتی تکرار ایدر سه بو سفر توبیخ و بو حرکتک قالغنی کوسترمکده مبالغه و تکرار ایشله مه سندن تحذیر ایتلی درلر آحق توبیخی عادت ایدنمکدن و چو جقک عینی میدانه جیقار مقدن احتراز ایتک لازمدر . زیرا بو ،

[۱] رجز ، وزنی اوج دفعه مستغفلدن عبارت اوافق برنوع شعر در . غزل بوراده قادین ، شاب امرد و حسن حقنده سویلن شعرلر معناسنده در غزلک اصل معناسی آلتیدن دوقوزه قدر بیتلری احتوا ایدن شعرلر درک فضل اولنجه قصیده نامنی آلیر بوراده قصیده دن مقصده اوصاف و مدایحه عائد اولان اشعار در .

[۲] نو نقطه نظر بو کونده موجوددر بعض تربیه جیلر عشق و سفاخته دائر اولان رومانلرک مضر اولدقلرینه قائلدرلر بر چو قلی ده بو کی حکایه و شعرلرک حساسیتی ، ذکائی تزئید ایدمه جکنه و چو چو قلی ای مشاهده و دقته آلیشدر اراغنه قاندرلر .

[۳] ألمده کی نسخه ده و دیگر هند با صبه سنده عبارتی فرانماینده ، صورتنده بولدم فرانماینده اولاجقه .

حیاسزلفی موجب اولدینی کی اونی تکرار ایشله مه سنده حرصلاندیرر. انسان منع اولوندیغی شیئه خریصدر. بو تجاسر یوزندن لوم و تحقیر ایشیتمکه حیاسز اولور و کوتولکری ایشله مکدن ذوق آلیر. شو حالده مریلر بو خصوصده لطائف حیل استعمال ایتلیدرلر. اولاً قوه شهویه نك تربیه سینه باشلانیلایجی جهته چوچغه بحث مخصوصنده بیان ایدیله جکی وجهه یمک آدانی اوکرتلیدر. و اوکا یمکدن مقصد، لذت دکل، صحت اولدینیغی. آکلا تمیلدر زیرا غذا، ماده حیات و صحت در و آجلق صومزلق خسته لقرینی تداوی ایدن. ادویه منزله سنده در. ناصل که علاج لذت ایجون و آرزو ایله نیمورسه طمام دخی طبقی بویه اولملیدر و چوچغک نظرند طعماک قدر و قیمتی حقیر؛ اوبورلر، شکم پرست اولانلر و طعامه حریص اولانلر قییح کوسترملیدر. و او، متنوع یمکله تشویق ایدلمه ملی بر دورلو یمکه اقتصار ایتمکه آلیشدرملی و اشتها سی ضبط ایدلمی در آز یمکه رضی اولمغه و دها لذتلی طعامه آرزو کوسترمکه باشلانجه قدر بویه جه دوام ایتلیدر. و زمان زمان قوروا کمک یمکی عادت ایتلیدر. بو ادبلر کرچه فقرا حقنده آیدر فقط بالخاصه زنکینلر ایچون دها آیدر. چوچغه آقشام یمکنده قهوه آلتیدن دها فضله ویرملیدر. زیرا قهوه آلتی بی زیاده بیه جک اولورسه تنبل اولور، او یقویه دوشر و ذکاسی نغن ایدر اگر اوکا دها آزات و بریلیرسه متیقف، سریع الحركه اولمق، حماقت آزالوب دائماً خفیف و نشاطلی بولمق خصوصنده فائده سی اولور. طماتلی ورجل یمکدن ده چوچغی منع ایتلیدر زیرا بونلر چابوق هضم اولور. [۴]

یمک آراسنده صو، شیرا، و مسکر ایچکیلر چوچغه اصلاً ویرلملیدر، کنجلك یاشنه واصل اولمادجه چوچغک بدننه بونلر مضر اولدینی کی اونی غضب و تهورده، اصرار و حیاسزلفه و عاشقینلغه سوق ایدر. حق شراب ایچنار مجلسنده چوچغی بولوندر ماملیدر اگر ارباب مجلس فضلا وادبا ایلر واونلرله اوطور مقده منفعت وارسه بولونماسنده محذور یوقدر. چیرکین سوزلر دیکله مکدن، مسخره لقی، اویون واکانه دن چوچغی منع ایتلی ووظیفه لرینی اکال ایتهدن، یورغونلغی تمام اولمادن یمک ویرمه ملی در. برشی [۴] چابوق هضم اولور «استحاله پذیر بود» دیمه سنک حکمتی بو کونکی حیاتک معناسنجه آکلامق مشکدر. آکلاشیلان چابوق هضم اوانجه چوچقینه ایسته یه جک و احتمال عارسز اولاجق ویا معدنه نك انتظامی بوزولاجقدر. چابوق هضم اولان برشیثک ممنوعیتی باشقه صورتله آکلاشیلاماز

یابدینی زبان اونی کیزله مه سنه میدان ویرمه ملی
زیرا کیزله مک ایسته مه سندن قباحتی اولدینی
آکلاشیلیر و اوکی آلیمازه کیزلی کوتولکلر
یایمق جسارتی اکتساب ایدر .

چوق اویقو اویومقدن ده اونی منع
ایتملیدرلر زیرا اویقوذهنی قاتیلشدیرر ذکایی
اولدیرر و اعضایه قنور ویرر . کوندوز
اویقوسنه ده مساعده ایتملیدرلر . یوموشاق
الیسه دن ، اسباب استراحتدن منع ایتملیدرلر .
وبو صورتله چوجفی ساده وقائی حیاته
انسیت ایتملیرملی ، یازین کنیش الیسه و سرین
محدن قیشین کورکدن و منغالدن منع ایتملی ،
یورومک ، حرکت ایتمک ، بیسیجیلک
وریاضت عادت حالته کملی و بونلرک اضدادندن
منع ایتملیدر . حرکت و سکون ، اوطورمق
وقالقمق و سوز سویله مک آدابی اوکا مبحث
مخصوصنده ایضاح ایتملیکی وجهله اوکرتملی ،
صاجلرینی تنظیم وقادین البسه لریله چوجفی
تریین ایتملی در . وقت حاجت کلدجکه اوکا
یوزوک طاقمالی و اقران آراسنده اجدادی
ایله ، مال و ملک ایله ، بیجه جک ایجه جک ایله
تفاخردن منع ایتملی و هرکسه قارشى تواضع
کوسترمکی اقرانه اکرام ایتمکی اوکرتملی در .
کندندن آشاغی اولانلره تجارزو اقرانه طمع
و تعصب کوستره سنه مساعده ایتملی یالان
سویلمکدن محافظه ایتملی ، دوعرییه و باخود

نصیرمک حضورمه . .

بو کون ، پک محزونم ؛ روحم بر سما ،
تسلی سزدیره ن بر سما آزار .
آچیل ، سن ، ای معبد ، سنده روحه
سریئلکلر سرین بر سکونت وار .

مقدس قوینکه آتیلدیمی بن ،
فرحانیر قلم ، بیلم نه دندر ؟
دویدیمی بر دارلق ، هریوکسک قبهک ،
صیقیلیمش کوکله کنیشک ویرر .

ای معلا معبد ، سنک هروجدان
دویار حضورکده معنوی بر حظ ؛
اک دوکوق قلبره افقارکدن
دوغار بر ایمانکه پک علوی ، فیاض . .

قارشیمده حریم الوهیته
قورولمش بر قانی شو عالی محراب ؛
بولور قلم قدسی بر نور او یرده ،
دویولماز بر ذوقله اولور نشوه یاب .

یوکسه لیر گوکلده لاهوتی بر حس ،
اگیلدجکه آلم اوکنده ؛ گویا
مشهود اولور بکا ذات کبریا ،
دوشر ، سجده لره ایلهرم تقدیس .

بو کون پک مأیوسم ، کلدیم بن سکا ،
تسلی ایستهرم ، ای عبادتگاه ،
آتیلدیم بن یینه ایشته قوینکه ،
کنیشک ویر بکا ، ای مسعود پناه ! .

۳۳۳ : قونیه
نعمیم هازم

یالانه یمین ایتمک براقاملیدر ، زیرا یمین هرکس ایچون فادر .

کر چه بیوک آدم لک یمینه بعضاً احتیاجی اولور.
فقط چو جق لک هیچ بر زمان یمینه احتیاجی یوقدر.
چو جق دائماً سکوتی اختیار ایتلیدر . سولدیکی
زمان ده یالکیز جواب اولق اوزره سویاهملیدر .
بیوکلراوکنده دیکله مکله مشغول اولق، فنا سوزدن،
لغت کلمه سنی استعمالدن، معناسز سوزدن صاقمق،
آبی و کوزل و ظریف سوزی عادت ایدنک خصوص صلی
اونک نظر نده شیرین کوستر یلیدر . چو جق کنیدنه،
معلمنه، سنا کندن بیوک اولانلره خدمت ایتمه
تشویق ایتلیدر . بالخاصه بیوک چو جقملر بو آدابه
دها زیاده محتاجدرلر .

معلمه کلتجه، چو جق معلمنک عاقل، دیندار
اولماسی و ریاضت اخلاقه، چو جقملری ادارهیه واقف
طاطلی سوزلیدیکله؛ وقار و هیئت، مروت و نظافت
ایله مشهور بولماسی، پادشاهلرک عادتلرینه و اونلره
اوطورمه نك و قونوشمه نك آدابه، هر طبقه دن

انسانلره محاورهیه آشنا اولماسی؛ عادی و سفلی اولانلرک اخلاقدن محترز بولونماسی لازمدر.
چو جقملر مکتبه، آبی تربیه و کوزل عادتله متحلی اولان کشی زاده لرله اوطورملیدرلر
بو صورتله جانلری صیقلمایه جنی کی اونلردن آداب دخی اوکره نیرلر وزیرا دیکر شاگردانی
کورونجه او قومغه غبطه ایدرلر، افتخار ایدرلر و چالیشمغه حریص اولورلر .

معلم اگر تربیه اشناسنده ضرب ایدم جک اولورسه چو جق فریاددن و شفاعت ایسته مکدن
تخذیر ایتلیدر . زیرا بو کوله لک و ضعیفلرک ایشی در . ایلك دفعه چو جق دو کولدیکی
زمان آز اورملی و طاطلی آجتملی در . بو صورتله متنبه اولور و بر دهاها یایمغه جـارت
ایده من . همده چو جق دیکر لر یله آلائی ایتمکدن منع ایتلیدر . فقط آلائی، بر قنالقن
دولابی ایسه ادب بندیرمک ایچون یایلا بیلیر . عینی زمانده چو جق دیکر چو جقملره دائماً
آبی معامله ایتمه و اونلره کوزل مکافاة و یرمه سـنه آلیشدرملیدر . بو صورتله چو جق

سورکی په، سودابه دأر قطعه لر :

قلم شرحه شرحه ، کوزلرمده نم ؛
ینه کونر وارکه مجنون کبییم .
بو غریب حالمه سبب نه بیلیم
بنی صاچلریله اسیر ایدن کیم ؟

*

آگیلیرکن هانکی یاد ایلده آدم
أزلدن عذابه مشتاق دیدیلر
یاره وارمق ایچون جانه صوصادم ،
سودا یوللرینه دوشوب دربر !

*

ای کوکل ! سودا، که او بر آیری دین :
بر چفت آلا کوزلو بنیه سی وار .
کتابی بام بشقه : ألی ، درین
عاشق کوکلردن قومه مصراعر !

ایلك تشرین - ۳۲۹

سرف ماضم

کندی ابنای جنسینه مفید اولمغی کندینه عادت ایدینیر . آلتون و کوموشی اونک نظرندہ فنا کوسترمیلدر . زیرا آلتون و کوموش بلاسی ییلانلرک زهرلرینک بلاسندن داها فضله در . چوجقلره هر زمان اویون اوینامغه هر زمان اذن ویرمیلدر . لکن بونلر یورغونلغی ، المی زیاده مشتمل اولماان کوزل اویونلر اولمی ، بو صورتله درس و تربیه یورغونلغندن چوجق آسوده اولور و ذکاسی چورو من . پدر و والدہ سنه ، معلمنه اطاعت و اونره بویوک نظریه باقغی عادت ایتدیرملی در . بو صورتله اونلردن قورقار و بو تربیه هر آدم ایچونہ آبی در ، کنجلر ایچون ایسه داها آیدر . زیرا بوقانون دائرہ سنده کی تربیه ، فضائله محبتی و رذائلدن احترازی موجبدر .

چوجقلرک نفسی آرزولرندن و لذتلردن و اونلره فکرخی صرف ایتمکدن ضیاط ایتیلدر . بو صورتله چوجق معالیاته یوکسه لیر و حسن حال ، آبی حیات و ثنای جمیل ایله ، زمانک علماسندن و ایلری کلنلرندن بر چوق دوستلره یاشار و دشمنلری آزالیر .

چوجقلق مرتبه سندن کچوبده آدملرک غایه لرینی آکلاینجہ اوکا ثروتدن ، ملکک زینتلرندن ، کوله لردن ، خدمتچیلردن ، آتلردن ، قبا دوشکلردن مقصد بدنه راحت ویرمک و صحتی محافظه ایتمک اولدینی آکلایلمیلدرکه معتدل مزاجلی اولسونلر و امراض و آفاته دوشمه سینلر و بو صورتله داربقا حاضر لغی و استعدادی حاصل ایله سینلر . و اوکا بدنی لذتلرک آلامدن خلاص ایله و یورغونلقدن راحت بولمقله حصوله کلدیکنی ، بوقاعده کندیلرنده کوکله شنجہ یه قدر ، آکلایمقله دوام ایتیلدر .

اگر چوجق علمه انتساب ایدہ جک ایسه اوکا مبحث مخصوصنده ایضاح ایتدیکنمز وجهله تدریجاً علملری تعالیم ایتلی واولا علم اخلاقه و صوکرک حکمت نظریه باشلامیلدر . بو صورتله مبدأده کرفتار اولدینی تقلید کندیسنه برهان ایله یقینی اولمش اولور .

ابتدای نمانسده کندیسنه اختیار ایدله سی نصیب اولان سعاده شکر ایتلی و ممنونیت کوسترمیلدر . اک ایسی چوجقک طبیعت و استعدادینه باقلیدرلر و اونک احوالی فراست وکیاست ایله تدقیق ایتیلدرلر . بو صورتله چوجقک استعداد و اهلیتی هانکی علم و یا صنعته مفظور ایسه اونک اکتسابیله مشغول ایتدیرمیلدرلر . زیرا هر کس هر صنعته مستعد اولاماز . اکر اولسه ایدی بتون انسانلرک مقبول اولان صناعت ایله مشغول اولورلردی . انسانلرک طبیعتلرینه تودیع ایدیلن بو تفاوت و تباینک آلتنده مهم بر سر و لطیف بر تدبیر واردرکه نظام عالم و قوام بی آدم بوکا منوط اولمقله در ، ذلک تقدیر العزیز العالیم .

زیرا فنون صنعت کنیش در بر ساحه دن دیکرینه انتقال ایدیه بیلیر. آنجق شو شرط ایه که اوکجه باشلادیغی ایشده ملازمت وثبات ایتدیرملی انقلاب واضطراب کوسه ترمه ملی و اوکره نیلمه یین بره زدن دیکرینه انتقال ایتدیرمه ملیدرلر. هرفی اوکره دیزکن حرکت غریزی بی تحریک، حفظ صحت، هم قتی و تنبلیکی رد، حدت ذکا و تزئید نشاطی مستلزم اولاجق صورتده ادمانی عادت ایتدیرملیدرلر. برصنعتی اوکرندیمی آرتق چوجقنی اونکله، کندی کارکسی ایه تعیش ایتدیرملی بو صورتله قازانجک دادی اونی منتهای غایه سنه ایرشدیرر و صنعتک اینجاکلکرینی ضبط ایتک ایچون فضله دقت صرف ایدر هم ده طلب معیشت و کندی امورینی تکفل ایتک خصوصند. قادر و ماهر اولور. زنکینلرک چوجقلری اکثریا ثروته مغرور اولورلر و آداب و صناعندن محروم قالیرلر. صوکر زمانک انقلابی اوزرینه ذلته و درویشلکه دوشرلر دوست و یا دشمنلرک مرحمت و یاشندنه معروض قالیرلر. چوجق برصنعتی اوکرندیمی آرتق اونی اولندیرملی و اوینی بارغینی آیرملی در. عجم پادشاهلرینک عادتق، چوجقلرینی دبدبه و خدمه آراسنده تربیه ایتیه یوب اعتماد ایتدکلی کیمسه لرله بر طرفه کوندرلردی. بو صورتله حیاتک قایلغنی، ییه جک و کیه جکلرک سرتلکنی کوسترلرنازلانیدیرمقدن « تنعم و تجمل » دن صاقیندیرلردی بو باده کی حکایه لر مشهوردر. اسلام عالمنده دیلم رؤساشنک عادتلری ده بویله ایدی.

شو ايضاح ايتديكمز فكلرلك خلافتده بيودلمش اولان كيمسه نك تربيه قبول ايمه سي
مشكل اولور. بالخاصه ياشي ايلريله مش اولورسه وضعيت فنا لا شير. مكر كه اخلاقك كوتوا كني

عارف و کوتو عادلری آتمق خصوصنه واقف اولور، اوکا عنزم و جهد و بیوکلرک محبتنه میل ایدرسه تصحیح اخلاق ایده بیلیر. فیلسوف سقراطه سن نیچون دائماً کنجلرله او طور ییورسک دییه صوردیققری زمان شویله جواب ویردی: چونکه تازه و نازک اولان دالار دوغرو لور، طراوتی کیتمش و قاتی قابوق باغلامش اولان اولار دوغرو لملار. ایشته چوچقلر حقنده کی سیاست بودر.

قیزلره کلنجه اولنرده بو طرزده... فقط اولنره لایق و موافق اولانلری استعمال ایتک لازمدر. بوندن باشقه قیزلره ملازمت خانه، حجاب، وقار و عفت، حیا و قادیلره مخصوص اولان بختده تعداد ایتدی کمز خصال او کره دملی و اولنلری او قویوب یازمقدن منع ایتلیدر. قیزلره قادیلرجه مقبول اولان هنرلری او کرتملی و سن بلوغه واصل اولنجه اقرانی ایله اولندیرملی در.

طوسینک عیناً ترجمه ایدیلن تربیه اولاد بختی بوراده نهایت بولیور بوندن صوکر طوسی، ایشته اولاد تربیه سنک کیفیتی بودر. فقط بو بختی بتیرمش اولمق ایچون برطاقم ادبلر داها واردر، سوز سویله مک آدابی کی که اولنلری ده تفصیل ایتک لازمدر دیور. آنجق او بختلر اولاد تربیه سندن زیاده عمومی و صایا قیلندن اولدینی ایچون طوسینک چوچق تربیه سی حقنده کی تلقیلرینی بوراده بر کل حالده کورمش اولمقدن بزی منع ایده جک برماهیتده دکدرلر. صحن مدرسه سی فلسفه مدرسلرندن

یوسف ضیا

مثل اعظم

۳

شیخ الاسلام « ابن تیمیة » نک [بیان موافقة
صریح المعقول لصحیح المنقول] نام اثرندن:

والله المثل الاعلی
« الله تعالی ایچون صفت بلند واردر. »
(سورة النحل)

گیچن زنده ده کی ایکی نومرولو (مثل اعلا) نامند کی مقاله مزک ختامنده (عقل ایله نقل چارپیشه جق اولورسه عقل نقله ترجیح اولور.) صورتیه خلاصه ایدیله بیلن